

Ik en de ander

Enige tijd geleden was ik in gesprek met een gast van het hospice over zijn situatie. Hij vond die uitzichtloos. Ik reageerde op enig moment met: "Dat kan ik me voorstellen". Door zijn blik en lichaamstaal realiseerde ik me vrijwel meteen, dat ik dat helemaal niet kon en dat zei ik toen ook. Door dit te uiten verdween gelukkig de spanning die tussen hem en mij was ontstaan en kwam er weer ruimte. Terugblikkend op het gebeurde besepte ik, dat het onmogelijk is werkelijk te weten wat er in de ander omgaat. Dat verbondenheid niet per se in woorden zit, maar misschien nog meer in een glimlach, een hand, een moment van stilte naast elkaar.

Geïnspireerd door deze ervaring heb ik voor deze blog gekozen voor het thema: *ik en de ander*. In deze blog staat *ik* voor de gast, de zieke. *De ander* staat voor de omgeving: familie, vrienden, vrijwilligers en beroepskrachten. Door bezig te zijn met dit thema kwam een aantal vragen en ervaringen bij me boven drijven.

In het hospice - waar ik als vrijwilliger werk - heb ik geleerd dat bij het leveren van goede zorg fysieke, psychische, sociale en spirituele aspecten een rol spelen. Het thema: ik en de ander is een van de facetten van spirituele zorg. Vanuit het ik-perspectief gaat het om vragen als: wie ben ik en wat wil ik werkelijk, wanneer voel ik mezelf niet meer en word ik gekend? De laatste vraag raakt aan het perspectief van de ander, aan het sociale aspect van zorg: word ik gekend door de ander, hoe reageert mijn omgeving? Hoe zit het met zelfbeschikking? Accepteren anderen mijn keuzes?

Het spirituele en het sociale aspect van de zorg zijn in de praktijk moeilijk los van elkaar te zien. Ieder ik is een individu, een uniek persoon en tegelijkertijd onderdeel van een groter geheel aan relaties. Dit laatste zorgt voor verbondenheid met de ander. Autonomie en verbondenheid zijn niet tegenstrijdig en kunnen gelijktijdig aanwezig zijn. Dit sluit niet uit dat er soms spanning ontstaat tussen beide. Dus ook tussen ik en de ander.

Soms oefent de omgeving druk uit om (eindeloos) door te behandelen, hopen de het moment van de dood daarmee uit te kunnen stellen. Ook bij mijn oma gebeurde dat zo'n vijfenveertig jaar geleden. Haar artsen stelden allerlei onderzoeken voor. Dit stond op gespannen voet met haar wensen. Ze weigerde met: "Baas in eigen buik". Haar (klein)kinderen konden haar besluit respecteren en accepteren. Ze was 85 en al jaren hartpatiënt.

In de film 'Plus que jamais' is de spanning tussen autonomie en verbondenheid heel zichtbaar en voelbaar. De hoofdpersoon kiest er op een gegeven moment voor om geen longtransplantatie te ondergaan, omdat zij dit als een te grote aantasting van haar lichaam ervaart. Deze beslissing leidt tot grote teleurstelling bij haar partner en ook tot het einde van hun relatie. In de film is duidelijk te zien hoe er spanning kan ontstaan tussen ik en de ander. In dit geval tussen het recht van de stervende om dood te gaan zoals zij wilde, en de pijn die dit veroorzaakte bij de partner.

Stil staan bij dit soort thema's en het gesprek erover aangaan met elkaar helpt mij bij het leren omgaan met ziekte en dood. Mogelijk helpt het u ook.